

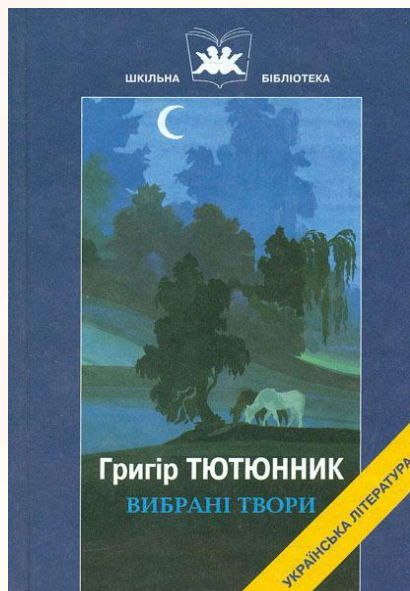
Григорій Тютюнник
(1931–1980)

Григорій Михайлович Тютюнник – видатний митець української літератури ХХ століття. Завдяки такому письменникові можемо говорити про художню довершеність та справжність української літератури.

Осягнути масштаби неперевершеного таланту можна тільки за умови глибокого вивчення літературних джерел його життєвого і творчого шляху, що для Григора Тютюнника є неподільною єдністю, бо саме із його ще дитячого світогляду, життєвих вражень, особливо дитинства та юності, викристалізувалося самобутнє художнє світовідчуття. Якщо ж говорити про образ світу митця, то він теж значною мірою сформувався в роки дитинства, досягнувши в літературній творчості майже всеохопної ідентичності з національним образом світу.

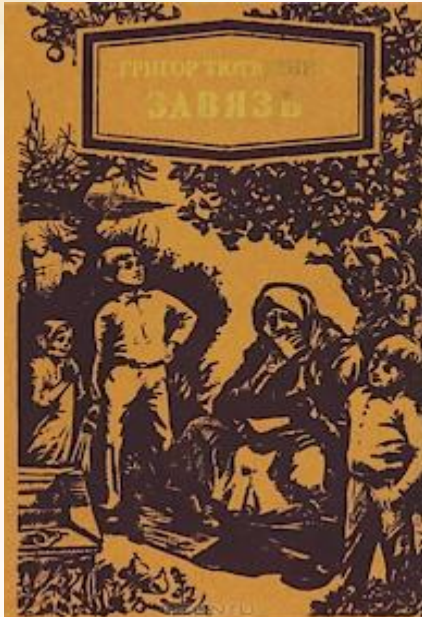
У багатьох літературних і публіцистичних творах письменника, листах, щоденникових записах і нотатках рідний край – Полтавщина – відображений як духовна домінанта художнього світу, основа образного світовідчуття, засіб творення національного характеру, народної філософії буття. Тому й вагомими складниками історіософії творчого стилю Григора Тютюнника є топоніміка саме полтавського краю, де народився й виростав, почав пізнавати життя.

Українську художню прозу неможливо уявити без вагомій літературній спадщині Григора Тютюнника. Письменник у своїй творчості обрав жанр традиційний для нашої літератури — оповідання, повість. Правдивість зображуваних людських характерів, художня майстерність у відтворенні їхніх вчинків, емоцій — це те, чим найбільше приваблює він читача. Живописець правди — так можна б визначити і творчі принципи, і весь лад душі, а відтак і стиль, позначений яскравою індивідуальністю митця.

Переднє слово О. Т. Гончара

Новела Григора Тютюнника «Зав'язь» — про перше кохання, ніжне і тремтливе, тому твір сповнення напрочуд теплих і бентежних інтонацій.

Письменник вихоплює з виру життя одну мить — побачення закоханих. Окремими деталями, дуже точно і живописно він відтворює психологічний стан юних героїв. Вони, напевне, ровесники й, осягаючи велику науку почуттів, поводяться несміливо, сором'язливо, головне ж намагаються зрозуміти одне одного. Соня видається дорослішою, сміливішою у вияві своїх почуттів (автор передає це через вираз очей дівчини «наче й злякані трохи, й сміються»), здатною на маленьке жіноче кокетство («Миколко, давай я буду падати, а ти мене держи. Ану, чи вдержиш?»).

Григор Тютюнник
**ТРИ ЗОЗУЛІ
З ПОКЛОНОМ**

Пронизлива новела **«Три зозулі з поклоном»** має автобіографічний підтекст: серед головних героїв твору впізнаються сам автор і його засланий на Сибір батько. Ця новела присвячена «Любові Всевишній». А це кохання дійсно було неземне: безнадійно закохалася у свого сусіда Михайла, батька оповідача, молода жінка Марфа Яркова. Вона жила лише тим, що могла зрідка його бачити. Але тридцятитрьохрічний Михайло був репресований і опинився в сибірських концтаборах. Тепер Марфу тримали на світі лише листи Михайла, які він писав до своєї родини. Марфа крадькома просила листоношу хоча б потримати листа від Михайла у руках: «Сльози рясно котяться їй по щоках, — пригортає його до грудей, цілує зворотну адресу...»

Григор Тютюнник

ДИКИЙ

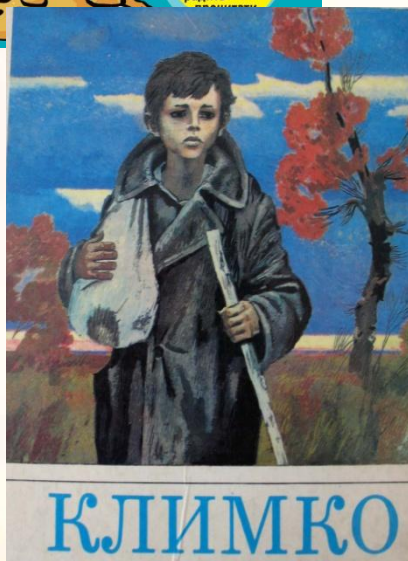

Персонажі наведених у цій книжці творів Григора Тютюнника (1931—1980) — звичайні люди, на долю яких випало жити і шукати свій шлях до щастя у повоєнні роки ХХ століття. У буденних реаліях життя письменник зумів побачити їхню глибинну сутність, характерну ознаку часу, долю людини. Григор Тютюнник любить тих людей, про яких пише; написане ним — завжди вистраждане до глибини душі. Тому кожне його оповідання, новела чи повість сприймаються як сповідь. Читача зворушують у його творах правдивість і самобутній характер оповіді, добірна й точна мова персонажів, але найбільше — самовідданість і милосердя людської душі.

Людина і природа в оповіданні «Холодна м'ята» .

Проблеми утвердження людини в суспільстві завжди були наріжними у творчості Григора Тютюнника. І це утвердження завжди відбувається через взаємодію з природою, духовними факторами, які відкривають у героїв ще не реалізовані частинки самого себе. Саме таким є оповідання «Холодна м'ята» – одне з найкращих у творчому доробку Григора Тютюнника. Дія відбувається ще холодного квітневого вечора на сільській річці. Головний герой – Андрій – повертається з роботи додому, але для цього йому ще треба переплести на човні через річку. Ми дізнаємося, що герой – колишній офіцер, ще молодий, який кинув службу і переїхав до села працювати в колгоспі трактористом. Він одружений, живе з тещою Степанидою Трохимівною, але додому не поспішає. І тут перед нами постає перша проблема твору – складні взаємини у родині: «З того дня, як він назавжди відстебнув од шитого офіцерського пояса кортик і пішов на трактор, теща зненавиділа його, почала звати на «ви», і хата, немов зрозумівши свою господиню, спохмурніла й залякла в німому презирстві...»

«Найдорожчою темою, а отже й ідеалом, для мене завжди були і залишаться доброта, самовідданість і милосердя людської душі в найрізноманітніших проявах», – зізнавався Григір Тютюнник (1931–1980) – видатний український письменник, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка та премії імені Лесі Українки.

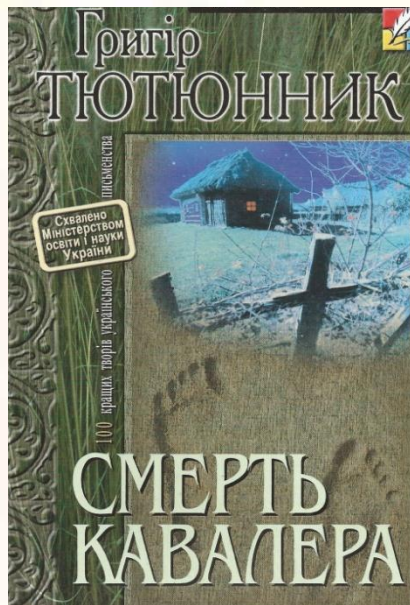
В оповіданнях і казках, уміщених у цій книзі, люди, тварини, звірята, птахи й комахи, рослинний світ сприймаються в єдності, у взаємодії. Вони спілкуються, розмовляють, дружать, допомагають один одному. Маленькі читачі творів Григора Тютюника потраплять у чарівний світ рідної природи, навчаться розуміти її красу, уважно й шанобливо ставитися «до братів наших менших», ще більше полюблять українське слово, неперевершеним майстром якого був письменник.

Історія написання твору «Климко» сягає тих часів, коли війна застала Гр. Тютюника на Донбасі, а голод змусив його повернутися на Полтавщину, до матері. Автобіографічність не означає абсолютне відтворення хроніки життя письменника. Герой повісті «Климко» йде не на Полтавщину, а по сіль, щоб потім її продати і врятувати від голоду улюблену вчительку і себе з другом. Однак в основі твору - враження від того пам'ятного походу дитини тяжкими дорогами війни. Як складно жилося дітям під час подій Другої світової війни. Багато дітей залишилося без батьків, без приміщень для житла. Тому діти вимушені були шукати собі місце мешкання, їжу, одяг. Війна принесла як українцям, так й іншим поневоленим Німеччиною народам – хворобу, знущання, голод, смерть. Скільки дітей було вивезено до Німеччини! Діти працювали за верстатами поруч із дорослими, не знаючи сну й відпочинку

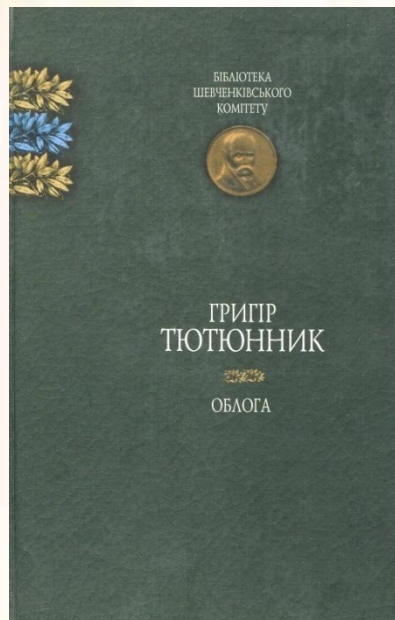

«Вогник далеко в степу» (1979) — це остання повість [Григора Тютюнника](#), у якій автор показав післявоєнне життя підлітків, які змушені були рано йти вчитися, щоб допомагати вижити своїм родинам. Їхні образи близькі автору, оскільки твір автобіографічний. Ще дитиною Григир Тютюнник теж був змушений іти навчатися у професійне училище, щоб здобути професію і мати змогу заробляти на власний кусень хліба.

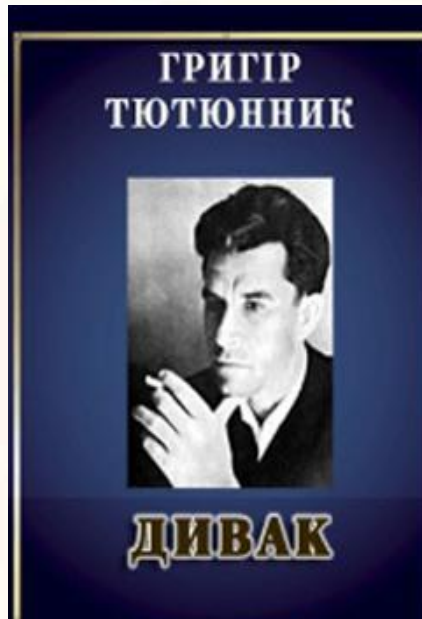
«Найдорожчою темою, а отже, й ідеалом для мене завжди були й залишаються доброта, самовідданість і милосердя людської душі в найрізноманітніших її проявах», — писав Григир Тютюнник. Письменнику вдалося майстерно і ненав'язливо показати їх у своєму творі. дев'ять кілометрів, а в той же час, немовби віддаляються від традиційного способу життя українського селянина.

В оповіданні "Смерть кавалера" Григор Тютюнник звернувся до повоєнного минулого, яке щоразу оживало у душі письменника. Звичайно, бути лицарем зі щитом куди легше, ніж без нього. Але щит у лицаря - це, передовсім, його честь. У звичайній, буденній історії замполіт Валерій Максимович - герой оповідання - не зумів відстояти власну громадянську позицію, тим самим втративши свою честь і повагу у людей. Герой війни, що не раз стрічався віч-на-віч зі смертю, відступив перед звичайним бюрократом і демагогом. Тут і постає проблема громадянської мужності. І хоч у кожного покоління вона своя, проте в усі часи це - боротьба за правду.

Українську художню прозу неможливо уявити без вагомої літературної спадщини Григора Тютюнника. Письменник у своїй творчості обрав жанр традиційний для нашої літератури — оповідання, повість. Правдивість зображуваних людських характерів, художня майстерність у відтворенні їхніх вчинків, емоцій — це те, чим найбільше приваблює він читача. Живописець правди — так можна б визначити і творчі принципи, і весь лад душі, а відтак і стиль, позначений яскравою індивідуальністю митця.

Особливістю оповідання «Дивак» є й те, що в центрі його подій — один персонаж, аналіз якого збігається з осягненням всього тексту. Тому найчастіше під час вивчення подібних творів обирається пообразний тип їх аналізу. Головний герой оповідання - хлопець Олексій отримав прізвисько Дивак тільки за те, що любить і оберігає кожну тварину, кожну билінку. Натомість як інші персонажі твору ставляться до природи, як споживачі. Не побоявшись стусанів, він заборонив ватазі хлопчаків-однокласників ламати молодий лід, рятував маленьку рибку від щелеп щуки, не дозволяв дідусеві батогом бити коней. Світогляд хлопця протиставляється досвідові дідуса, який вважає, що всього в житті треба добиватися силою. Григир Тютюнник, ще понад три десятиліття тому в своєму творі "Дивак" висловив свої погляди на ставлення людини до природи та один до одного. І ці думки близькі і нам, сучасному поколінню, виживання якого залежить від того, чи зможемо ми цінувати неповторність природи і людини.